

§JP NEWSLETTER FPM,

czyli o stypendiach i zapomogach na bieżąco!

Toruń, dnia 16 listopada 2016 r.

Szanowni Państwo,

oddajemy do rąk P.T. Czytelników drugi numer bezpłatnego Newslettera FPM, poświęconego problematyce przyznawania pomocy materialnej dla studentów i doktorantów.

Zgodnie z przyjętą zasadą, raz w miesiącu będziemy udostępniać kolejny numer Newslettera FPM. Przypominamy, że subskrypcja za pomocą strony internetowej www.fpm.edu.pl pozwoli na automatyczną wysyłkę; pozostałe osoby zapraszamy do bieżącego odwiedzania naszej witryny – najczęściej w połowie każdego miesiąca.

Na łamach Newslettera FPM publikujemy teksty związane z bieżącymi zmianami w prawie, prezentujemy wybrane orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych, odpowiadamy na pytania. Uzupełnieniem są wzory pism wraz z ich omówieniem, a także zaproszenie do udziału w naszych seminariach, czy polecane lektury.

Korzystając z okazji, zwracamy się do Państwa z prośbą o rozpowszechnienie naszej inicjatywy wśród P.T. Współpracowników. Zachęcamy również do przesyłania swoich uwag. Osobiście jestem świadomy, że ta oddolna inicjatywa, jaką stanowi Newsletter FPM, jest dość prosta w swojej formule i nie do końca spełnia Państwa oczekiwania. Z tego powodu gorąco zachęcam do kontaktu – zarówno, gdy idzie o współpracę, jak i przesyłanie uwag mających na celu poprawę jakości Newslettera FPM.

Zachęcam do lektury

Jacek Pakuła

Spis treści nr 2/2016:

2016/2a- [Nowe progi dochodowe od 1 listopada 2016 r.](#)

2016/2b- [O stosowaniu wybranych przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych](#)

2016/2c- [Z wokandy](#)

2016/2d- [Kto pyta, nie błądzi:](#)

- [Alimenty przed denominacją](#)
- [Publikacja a artykuł oddany do druku](#)

2016/2e- [Wzór pisma – decyzja w ramach autokontroli - art. 132 kpa](#)

2016/2f- [Seminarium pt. Aktualne problemy pomocy materialnej dla studentów i doktorantów, Warszawa dn. 7 grudnia 2016 r.](#)

2016/2g- [Warto przeczytać](#)

Nowe progi dochodowe od 1 listopada 2016 r.

Na użytek stypendium socjalnego ustawodawca korzysta z kwot, które ustalane są na podstawie ustaw: o pomocy społecznej i o świadczeniach rodzinnych. Chodzi tu o próg dochodu uprawniającego do ubiegania się o stypendium socjalne, zgodnie z art. 179 ust. 3 psw, oraz próg tzw. samodzielności finansowej studenta (art. 179 ust. 6 pkt 2 lit. c).

Przypomnieć warto treść ww. przepisów. Otóż art. 179 ust. 3 psw stanowi:

Wysokość dochodu, o której mowa w ust. 2, nie może być niższa niż 1,30 kwoty, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.), oraz wyższa niż 1,30 sumy kwot określonych w art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.).

Drugi przepis, tj. art. 179 ust 6 pkt 2 stanowi o tzw. samodzielności finansowej studenta. Ma ona m.in. miejsce wtedy, gdy student spełnia łącznie następujące warunki:

- a) posiadał stałe źródło dochodów w ostatnim roku podatkowym,*
- b) posiada stałe źródło dochodów w roku bieżącym,*
- c) jego miesięczny dochód w okresach, o których mowa w lit. a i b, jest wyższy lub równy 1,15 sumy kwoty określonej w art. 5 ust. 1 i kwoty określonej w art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,*
- d) nie prowadzi wspólnego gospodarstwa domowego z żadnym z rodziców i potwierdził ten fakt w złożonym oświadczeniu.*

Należy w tym miejscu przypomnieć, że tzw. samodzielność finansowa może dotyczyć również innych osób, bez konieczności osiągnięcia odpowiedniego dochodu. Chodzi tu o studenta, który ukończył 26. rok życia; który pozostaje w związku małżeńskim; ma na utrzymaniu dzieci; który osiągnął pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej (zob. art. 179 ust. 6 pkt 1 psw).

Wyraźnie ustawodawca odsyła do trzech kwot. Po pierwsze, chodzi tu o art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zgodnie z którym prawo do świadczeń pomocy społecznej przysługuje osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 316 zł. Po drugie, zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, zasiłek rodzinny przysługuje (...), jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 504,00 zł. Po trzecie, na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych, wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie 65,00 zł na dziecko w wieku powyżej 18. roku życia do ukończenia 24. roku życia.

W praktyce chodzi tu więc o podstawienie ww. kwot i ich przeliczenie wg współczynników. Trzeba pamiętać, że w przypadku tzw. widełek dochodowych, o których mowa w art. 179 ust. 3 psw chodzi tu o współczynnik 1,3; zaś w przypadku samodzielności finansowej jest to 1,5. Co więcej, ww. kwoty są weryfikowane co kilka lat, co ma znaczenie dla osób ubiegających się o stypendium socjalne.

Kwota 316 zł została zastąpiona kwotą 514 zł (rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej z dnia 14 lipca 2015 r.). Na podstawie zaś rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokość świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna z dnia 7 sierpnia 2015 r. zmiany ulegają również kwoty, o których mowa w art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Od dnia 1 listopada 2015 r. do dnia 31 października 2017 r. wysokość kwoty, o której mowa w art. 5 ust. 1 wynosi 674,00 zł; zaś od dnia 1 listopada 2017 r. – będzie to 754 zł. W przypadku kwoty, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3: od dnia 1 listopada 2015 r. do dnia 31 października 2016 r. jest to 129,00 zł; zaś od dnia 1 listopada 2016 r. do dnia 31 października 2017 r. – 135,00 zł.

Obliczając więc progi, o których mowa w art. 179 ust. 3 psw (tzw. widełki na użytek stypendium socjalnego) oraz w art. 179 ust. 6 pkt 2 lit. c) psw (próg samodzielności finansowej) należy przyjąć następujące kwoty:

Redakcja: mgr Jacek Pakuła

e-mail: pracownia@fpm.edu.pl

<http://fpm.edu.pl/>

- do dnia 31 października 2016 r.:
 - dolny próg tzw. widełek = $514 \text{ zł} \times 1,3 = 668,20 \text{ zł}$;
 - górny próg tzw. widełek = $674 \text{ zł} + 129 \text{ zł} = 803 \text{ zł} \times 1,3 = 1043,90 \text{ zł}$.
 - próg samodzielności = $674 \text{ zł} + 129 \text{ zł} = 803 \times 1,15 = 923,45 \text{ zł}$.
- od dnia 1 listopada 2016 r. do 31 października 2017 r.:
 - dolny próg tzw. widełek = $514 \text{ zł} \times 1,3 = 668,20 \text{ zł}$;
 - górny próg tzw. widełek = $674 \text{ zł} + 135 \text{ zł} = 809 \text{ zł} \times 1,3 = 1051,70 \text{ zł}$.
 - próg samodzielności = $674 \text{ zł} + 135 \text{ zł} = 809 \times 1,15 = 930,35 \text{ zł}$.
- od dnia 1 listopada 2017 r. (zakładając, że nie będzie kolejnych zmian):
 - dolny próg tzw. widełek = $514 \text{ zł} \times 1,3 = 668,20 \text{ zł}$;
 - górny próg tzw. widełek = $754 \text{ zł} + 140 \text{ zł} = 894 \text{ zł} \times 1,3 = 1162,20 \text{ zł}$.
 - próg samodzielności = $754 \text{ zł} + 140 \text{ zł} = 894 \text{ zł} \times 1,15 = 1028,10 \text{ zł}$.

W praktyce zwrócić należy uwagę na dwie kwestie. Po pierwsze, rektor ustalając wysokość dochodu na osobę w rodzinie studenta uprawniającą do ubiegania się o stypendium socjalne, musi wybrać kwotę znajdującą się w zbiorze, o którym mowa w art. 179 ust. 3 psw (dolny i górny próg tzw. widełek). Nawet jeśli decyzja taka, w porozumieniu z organem samorządu studenckiego, podejmowana jest w listopadzie 2016 r. to i tak kluczowe są tutaj widełki zakreślone do dnia 31 października 2016 r. bowiem pierwsza rata stypendium wypłacana jest za październik 2016 r. Oczywiście, rektor może przyjąć wyższy próg, ze zbioru obowiązującego od 1 listopada 2016 r., np. 1050 zł (jest to nadal kwota < 1051,70 zł). Nadal jednak nie sposób studentowi, którego dochód wynosi ww. 1050 zł przyznać stypendium za październik 2016 r. Jest to bowiem kwota wyższa niż 1043,90 zł.

Druga kwestia ma związek z rozpatrywaniem wniosków o stypendium socjalne. Organ wydając decyzję powinien kierować się aktualnym stanem prawnym, co oznacza tyle, że wydając decyzję w październiku 2016 r. należy dokonać ewentualnej oceny w przedmiocie samodzielności finansowej mając na uwadze próg obowiązujący do dnia 31 października 2016 r.; wydając zaś decyzję w listopadzie 2016 r. należy stosować próg obowiązujący od dnia 1 listopada 2016 r.

O stosowaniu wybranych przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych

Jednym z podstawowych aktów prawnych, istotnych dla organów przyznających pomoc materialną w szkole wyższej lub w instytucie naukowym PAN, jest ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Zgodnie z art. 179 ust. 5 psw, miesięczną wysokość

dochodu na osobę w rodzinie studenta uprawniającego do ubiegania się o stypendium socjalne ustala się na zasadach określonych w ustawie o świadczeniach rodzinnych.

Kluczową rolę ogrywa tu więc art. 3 ww. ustawy – słowniczek, który zawiera definicję m.in. dochodu (art. 3 pkt 1 lit. a-c). Trzeba jednak pamiętać o wyłączeniu, o którym mowa w art. 179 ust. 5 psw. Jest bowiem taka grupa świadczeń, które na użytek świadczeń rodzinnych są uwzględniane do dochodu, ale obliczając dochód na użytek stypendium socjalnego już tych świadczeń nie wlicza się. Chodzi tu m.in. o świadczenia pomocy materialnej dla studentów i doktorantów przyznawane na podstawie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Również definicja rodziny, o której mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych nie ma zastosowania do stypendium socjalnego bowiem krąg osób, których ewentualne dochody należy uwzględnić obliczając dochód w rodzinie studenta został określony w art. 179 ust. 4 i 5 psw.

Istotną rolę odgrywać będzie katalog dochodów utraconych (art. 3 pkt 23) i dochodów uzyskanych (art. 3 pkt 24). Warto w tym miejscu zwrócić uwagę, że jedną z przesłanek utraty dochodu jest utrata zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. W pewnym uproszczeniu przyjmuje się, że chodzi tu o każdą taką utratę. Zatrudnienie lub inna praca zarobkowa definiowana jest jednak w art. 3 pkt 22 ustawy o świadczeniach rodzinnych w ten sposób, że oznacza to wykonywanie pracy na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego, umowy o pracę nakładczą oraz wykonywanie pracy lub świadczenie usług na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo w okresie członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych lub spółdzielni usług rolniczych, a także prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej. Przepis ten determinuje więc ocenę w zakresie utraty dochodu. Z jednej strony należy mieć na względzie świadczenia, o których mowa w art. 3 pkt 23, a z drugiej nie każda utrata pracy zarobkowej będzie wpisywać się w katalog dochodów utraconych.

Kolejny przepis, art. 5 ust. 4-4b ustawy o świadczeniach rodzinnych, odnosi się do sposobu obliczania dochodu w przypadku utraty lub uzyskania dochodu. Zasadą jest to, że na użytek stypendium socjalnego oceniamy sytuację materialną posiłkując się stanem występującym w roku poprzedzającym. Tzw. rokiem bazowym dla organu przyznającego stypendium na rok akad. 2016/2017 będzie rok podatkowy 2015, a samo świadczenie może przysługiwać od października 2016 r. do czerwca/lipca 2017 r., w zależności od tego, jak w regulaminie przyznawania pomocy materialnej został określony okres – liczba miesięcy – na jaki jest przyznawane stypendium. Praktyka wskazuje, że pomiędzy rokiem

bazowym, który trwa od stycznia do grudnia 2015 r., a terminem składania wniosku o stypendium, najczęściej w październiku 2016 r., mogą wystąpić istotne różnice. Tzw. dochód utracony pozwala na modyfikowane tego dochodu i jego urealnienie na dzień składania wniosku. Tym samym może się zdarzyć, że student osiągnął znaczny dochód w 2015 roku, ale utracił go i nie będzie ów dochód uwzględniany przy ocenie wniosku w przedmiocie stypendium socjalnego.

Również uzyskanie dochodu generuje na organie i samym studencie pewien obowiązek. Otóż w sytuacji, gdy student deklaruje, że uzyskał dochód we wspomnianym powyżej 2015 roku, to dochód ten dzieli się przez liczbę miesięcy, w których był on uzyskiwany. Nie można automatycznie zakładać, że skoro z zaświadczenia z urzędu skarbowego wynika, że w 2015 r. student osiągnął dochód w kwocie 24 tys. zł. to jest to dochód za cały 2015 r. i należy go podzielić przez okres 12 miesięcy. Dopiero np. zaświadczenie od pracodawcy, czy też wystawione przez Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ujawni, o jaką liczbę miesięcy tu chodzi. Podobnie w przypadku uzyskania dochodu w roku, w którym student będzie ubiegać się o stypendium (2016) wymaga udokumentowania dochodu. Chodzi tu o miesiąc następujący po miesiącu, w którym dochód ten był uzyskiwany. Oczywiście, gdyby ww. dochody uzyskane, np. do czerwca 2016 r., a następnie zostałyby utracone, to nie uwzględnia się tego dochodu na użytek oceny wniosku w przedmiocie stypendium socjalnego.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych odnosi się również do gospodarstwa rolnego i przepisów tych nie sposób pominąć. Wprawdzie, zgodnie z art. 3 pkt 6 ww. ustawy, ma miejsce odesłanie do ustawy o podatku rolnym, to trzeba mieć tu na uwadze przepisy art. 5 ust. 8-bc ustawy o świadczeniach rodzinnych. Podstawą obliczenia dochodu jest tzw. hektar przeliczeniowy, to jednak może on być modyfikowany poprzez wydzierżawienie obszarów rolnych. Nie chodzi tu jednak o jakąkolwiek dzierżawę, ale – w uproszczeniu – o określony krąg podmiotów, czasookres dzierżawy itd.

Trzeba odnieść się jeszcze do jednej kwestii. Otóż w ustawie o świadczeniach rodzinnych funkcjonuje tzw. zasada „złotówka za złotówkę”. Zgodnie z treścią art. 5 ust. 3-3a ww. ustawy w przypadku gdy dochód rodziny przekracza kwotę uprawniającą do świadczenia, zasiłek rodzinny przysługuje w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny. Pojawiają się więc głosy, że podobny mechanizm działa w przypadku stypendium socjalnego. Jeśli student przekroczy określony próg to należy przyznać mu stypendium, ale pomniejszone o kwotę, o którą został przekroczony dochód. Takie stanowisko jest całkowicie chybione.

Przede wszystkim wskazać należy, że czym innym są zasady obliczania dochodu i w tym zakresie stosujemy ustawę o świadczeniach rodzinnych z uwzględnieniem art. 179 psw, a czym innym będą zasady ustalania wysokości stypendium, które winny być określone w regulaminie przyznawania pomocy materialnej dla studentów. Pod określeniem „zasady obliczania dochodu” nie mieszczą się „zasady ustalania wysokości stypendium socjalnego”. Nie wdając się w szczegóły wyraźnie należy wskazać, że prawo do stypendium socjalnego ma tylko student znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej. Trudna sytuacja materialna, chociaż literalnie nie znajduje się w słowniku ustawy psw, to jednak jest definiowana poprzez progi dochodowe, tzw. widełki na użytek stypendium socjalnego. Analiza przepisu art. 179 ust. 1-3 psw wyraźnie daje podstawy do ogłoszenia przez rektora uczelni progu dochodowego, który musi mieścić się w tzw. widełkach na użytek stypendium socjalnego. Tylko więc student, którego dochód nie przekroczy progu określonego przez rektora, będzie miał prawo do stypendium socjalnego.

Z wokandy – wyrok NSA z dnia 28 lipca 2015 r, sygn. I OSK 1081/15

Prezentowany wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 28 lipca 2015 r., sygn. I OSK 1081/15 ([kliknij, żeby pobrać wyrok](#)) zasługuje na uwagę z kilku względów, o których poniżej.

Przedmiotem skargi było stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za wybitne osiągnięcia, to jednak uwagi mogą mieć zastosowanie do wszystkich tzw. stypendiów naukowych.

Wyrokiem WSA w Warszawie z dnia 7 stycznia 2015 r., sygn. II SA/Wa 1020/14 została uchylona decyzja MNSiW, w tym również poprzedzająca ją decyzją tego organu, w przedmiocie odmowy przyznania stypendium. Skargę kasacyjną wniósł MNiSW, którą to NSA uwzględnił uchylając wyrok WSA w Warszawie i oddalając skargę studenta. Skarga kasacyjna wniesiona przez organ, ani też uchylenie wyroku WSA przez NSA nie należy do sytuacji powszechnych, co dodatkowo wzmaga zainteresowanie prezentowanym orzeczeniem NSA.

Skargę na obie decyzje MNiSW wniósł student V roku jednolitych magisterskich studiów UW, który to zaliczył V rok studiów i ponownie rozpoczął V rok w ramach tych studiów. Student za podstawę swojego żądania przyjął, że zaliczył poprzedni rok studiów, a więc spełnił wymogi opisane w rozporządzeniu. MNiSW zaś przyjął, że stypendium może być przyznane tylko takiej osobie, która uzyskała wpis na kolejny, wyższy rok studiów.

WSA w Warszawie uchylając obie decyzje MNiSW stwierdził, że zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłacania studentom stypendium ministra za wybitne osiągnięcia wymóg „zaliczenia roku studiów” nie może być utożsamiany z obowiązkiem wpisu na kolejny, wyższy rok studiów, skoro takiego obowiązku nie sformułował prawodawca w omawianym przepisie. W ocenie Sądu organ dokonał rozszerzającej wykładni badanej normy prawnej, co skutkowało wykreowaniem nowej, nieprzewidzianej przez prawodawcę przesłanki. Sąd, odnosząc się do twierdzeń organu, wskazał, że w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym brak jest automatyzmu we wpisaniu na kolejny rok studiów studenta, który zaliczył rok poprzedni (co może mieć istotne znaczenie w przypadku opłat za studia – przyp. JP). Może się bowiem zdarzyć, że student uzyska zgodę na wydłużenie okresu studiowania, wtedy też zaliczenie poprzedniego roku studiów nie będzie skutkowało wpisaniem na rok następny. W niniejszej sprawie skarżący był wpisany ponownie na ten sam rok studiów, nie ukończył więc studiów i nadal był studentem studiującym na konkretnym roku studiów.

W skardze kasacyjnej MNiSW podniósł szereg zarzutów, które koncentrowały się wokół twierdzeń, że z art. 184 ust. 2 psw i art. 181 ust. 2 psw wynika, iż stypendium może być przyznane wyłącznie osobie kontynuującej studia zgodnie z planem studiów.

Naczelny Sąd Administracyjny rozpatrując skargę kasacyjną wskazał, że § 2 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że stypendium na dany rok akademicki może być przyznane studentowi, który zaliczył rok studiów w poprzednim roku akademickim oraz szczególnie wyróżniał się w nauce, uzyskał wybitne osiągnięcia naukowe. To właśnie użyte w tym przepisie pojęcie "zaliczenie roku studiów" jest przedmiotem sporu pomiędzy organem a studentem. NSA zgodził się z założeniem WSA, że co do zasady dominuje w rozpatrywaniu sporów wykładnia gramatyczna. Czasami jednak wykładnia ta zawodzi i konieczne jest jej przełamanie. NSA wskazał tu na inne orzeczenie NSA – z dnia 21 maja 2014 r., sygn. I OSK 585/13, zgodnie z którym „dopuszczalne, a nawet konieczne jest odstępianie od wykładni językowej, jeżeli za takim rozwiązaniem przemawiają nader istotne argumenty lub gdy wykładnia językowa przepisu prowadziłyby do wniosków absurdalnych”. Sporne rozumienie „zaliczenia roku”, w ocenie NSA, nie jest celem samym w sobie, ale musi generować określony skutek. Chodzi tu o przejście na wyższy rok lub zakończenie studiów. NSA wskazał na konieczność realizacji obowiązkowego programu, tj. zdanie egzaminów a także napisanie i złożenie pracy magisterskiej. O ile student wymagane egzaminy zdał, o tyle nie złożył pracy. W ocenie NSA nie wywiązał się więc

z obowiązków zakreślonych planem studiów. Skoro więc student nie wywiązał się z nałożonych na niego obowiązków, to zasadnie MNiSW odmówił mu prawa do stypendium. Przyznając bowiem to stypendium doszłoby do premiowania studenta za to, że nie wypełnił on planu studiów w przewidzianym terminie. Przyjęta zaś przez WSA wykładnia prowadziłyby do wypaczenia celu pomocy materialnej. Z tego powodu zaskarżony wyrok WSA należało uchylić a skargę oddalić.

Wyrok NSA uznać należy za ważny, ale i sprawiedliwy. Zwrócenie uwagi na cel pomocy materialnej jest tu dość istotne, bowiem przepisów sformułowanych w sposób niejasny jest sporo.

Kto pyta, nie błądzi

Student ubiegający się o stypendium socjalne przedłożył wyrok rozwodowy z 1993 roku, w którym to zasądzono alimenty na jego rzecz w kwocie 800 000 zł. Jednocześnie oświadczył, że nie otrzymuje tych kwot, bowiem nie ma kontaktu z ojcem. Czy te alimenty należy uwzględnić, czy można je pominąć obliczając dochód w rodzinie studenta? Ma to istotne znaczenie, bowiem gdyby je policzyć, to student przekroczy próg dochodowy.

Orzeczenie w przedmiocie alimentów zastępuje dochody rodzica zobowiązanego do alimentacji. Jednym z takich dokumentów jest wyrok rozwodowy, w którym to znajduje się również orzeczenie co do alimentów. W opisaney sprawie trzeba mieć na uwadze, że jest to kwota przed denominacją, a tym samym 800 tys. należy przeliczyć jako 80 zł. Organ nie powinien jednak przemilczeć oświadczenia studenta o tym, że nie otrzymuje tych alimentów. Należy wezwać studenta do przedłożenia informacji, czy zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne wobec zobowiązanego rodzica, a jeśli tak, to czy egzekucja komornicza jest prowadzona. Dopiero zaświadczenie od komornika, że prowadzona egzekucja jest bezskuteczna pozwala na pominięcie kwot zasądzonych alimentów.

Student V roku prawa ubiegając się o stypendium rektora dla najlepszych studentów przedłożył zaświadczenie, z którego wynika, że w dniu 20 czerwca 2016 r. jego tekst został złożony do druku w wydawnictwie celem wydania w tomie pokonferencyjnym, który jednak został opublikowany w dniu 7 października 2016 r. Regulamin wyraźnie stanowi, że punktuje się wydanie publikacji m.in. w wydawnictwie pokonferencyjnym. Czy należy przyznać studentowi punkty za ww. osiągnięcie? W kolejnym roku student ukończy studia i to osiągnięcie mu przepadnie.

Regulamin przyznawania pomocy materialnej studentom, wydawany na podstawie art. 186 psw, w połączeniu z konstytucyjną zasadą autonomii szkolnictwa wyższego pozwala na przyjęcie różnych kryteriów na użytek stypendium rektora dla najlepszych studentów. Racjonalne wydaje się jednak punktowanie tylko prac już opublikowanych. Bez względu jest tutaj forma wydania – elektroniczna czy tradycyjna, papierowa. W sprawie rozróżnienia pojęć „publikacja” oraz „artykuł przyjęty do druku” wypowiedział się m.in. WSA w Krakowie w wyroku z dnia 1 października 2014 r, sygn. III SA/Kr 399/14. W ocenie Sądu publikacją jest artykuł opublikowany, natomiast artykuł przyjęty do druku nie jest przedmiotem punktacji. Stanowisko to zasługuje na aprobatę. Oczywiście, można wprowadzić kryteria, gdzie punktuje się również teksty przyjęte do druku, ale po pierwsze nie ma pewności, czy taki artykuł faktycznie zostanie przyjęty do druku, a po drugie istnienie realne ryzyko przyznania punktów w I roku za artykuł w druku, a w II roku za artykuł opublikowany. Nie można punktować jednak dwa razy tego samego osiągnięcia.

Decyzja w ramach autokontroli - art. 132 kpa

Postępowanie w przedmiocie przyznania pomocy materialnej dla studentów oparte jest na regułach procedury administracyjnej. Jedną z zasad tego postępowania jest zasada dwuinstancyjności, określona w art. 16 k.p.a., utożsamiana z prawem do odwołania. Nie ma ona jednak bezwzględnego charakteru. Na marginesie należy wskazać na problematykę przyznawania stypendiów rektora dla najlepszych studentów. W tym wypadku decyzja rektora wydana „w pierwszej instancji” jest ostateczna, zaś strona ma prawo, zgodnie z art. 127 § 3 k.p.a, do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Trzeba pamiętać, że prawo do odwołania stanowi jedną z ważniejszych gwarancji i nie może podlegać ograniczeniom poprzez postanowienia regulaminów przyznawania pomocy materialnej dla studentów, czy innych uczelnianych aktów prawnych. Zgodnie z art. 129 k.p.a., odwołanie wnosi się w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji, za pośrednictwem organu, który zaskarżoną decyzję wydał. Taka droga daje możliwość organowi I instancji skorygowania zaskarżonej decyzji na podstawie art. 132 k.p.a. Tryb ten, zwany autoweryfikacją, autokontrolą, czy samokontrolą, powiązany jest z zasadą szybkości postępowania, ale i ekonomiki. Jego zastosowanie wymaga jednak spełnienia warunków, o których poniżej.

Po pierwsze, odwołanie wniosła strona, będąca adresatem decyzji w przedmiocie pomocy materialnej. Po drugie, organ, który wydał zaskarżoną decyzję uzna, że odwołanie

w całości zasługuje na uwzględnienie. Gdyby organ przyjął, że student w części ma rację, to nie ma możliwości zastosowania ww. trybu – a akta wraz z odwołaniem należy przesłać do organu odwoławczego. Po trzecie, organ może podjąć taką decyzję w ciągu 7 dni od dnia wniesienia odwołania. Trzeba bowiem pamiętać, że zgodnie z art. 133 k.p.a., organ administracji publicznej, który wydał decyzję, obowiązany jest przesłać odwołanie wraz z aktami sprawy organowi odwoławczemu w terminie siedmiu dni od dnia, w którym otrzymał odwołanie, jeżeli w tym terminie nie wydał nowej decyzji w myśl art. 132 k.p.a. Po upływie tego terminu, organ nie ma możliwości skorzystania z prawo do autokontroli, co skutkuje obowiązkiem przesłania odwołania do organu wyższego stopnia.

Wskazać w tym miejscu należy, że gdyby organ podjął decyzję o zastosowaniu autoweryfikacji, to nie ma obowiązku informowania o tym organu odwoławczego, ani przesyłania do organu odwoławczego akt sprawy, itd. Sprawa zostaje bowiem załatwiona przez organ I instancji, a nowa decyzja podlega zasadom, o których mowa w przepisach k.p.a. Strona może wnieść odwołanie od tej nowej decyzji itd. Trzeba również wskazać, że organ odwoławczy, który otrzymałby odwołanie wprost od strony, a nie za pośrednictwem organu, który wydał decyzję I instancji, ma obowiązek przesłania tego odwołania do organu I instancji. Wynika to nie tylko z możliwości zastosowania trybu autoweryfikacji, ale również z faktu, że to organ I instancji jako gospodarz postępowania I instancji dysponuje aktami sprawami, jak i powinien ustosunkować się do argumentów odwołania, o ile strona takie zawarła w swoim piśmie.

[Pobierz wzór decyzji w trybie autokontroli](#)

Polecana literatura:

- W. Chrościelewski, J. P. Tarno, Postępowanie administracyjne i postępowanie przed sądami administracyjnymi, Wyd. Wolters Kluwer, Warszawa 2015;
- R. Hauser (red.), M. Wierzbowski (red.), Kodeks postępowania administracyjnego, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 2015.

Wzór: Decyzja w ramach autokontroli - art. 132 § 1 k.p.a.

Warszawa, dnia 3 listopada 2016 r.

Wydziałowa Komisja Stypendialna

Uniwersytetu AZ

Sygnatura: P-8/2016/2017

Decyzja

Na podstawie art. 132 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 23 - t.j.), w zw. z art. 173 ust. 1 pkt 1, art. 177, art. 179 oraz art. 207 ustawy z dnia 25 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r., poz. 1842 – t.j.) w zw. z § 1, § 4 ust. 1 i § 12 Regulaminu przyznawania pomocy materialnej dla studentów (Zarządzenie Rektora Uniwersytetu AZ z dnia 1 października 2015 r., Biuletyn Prawny Uniwersytetu AZ Nr 10/2015, poz. 3) i Zarządzenia nr 13 Rektora Uniwersytetu AZ z dnia 20 października 2016 r. w przedmiocie stawek stypendialnych i progu uprawniającego do otrzymywania stypendium socjalnego (Biuletyn Prawny Uniwersytetu AZ z dnia 26 października 2016 r. Nr 10/2016, poz. 18), Wydziałowa Komisja Stypendialna Uniwersytetu AZ w składzie:

1. Jan Tygrys – przewodniczący
2. Jan Nowak – członek
3. Maria Kowalska – członek

w wyniku odwołania z dnia 29 października 2016 r. w przedmiocie przyznania stypendium socjalnego, wniesionego przez Pana Jana Mariaka, studenta prawa IV roku, numer albumu 123123

postanawia:

1. uwzględnić w całości odwołanie Pana Jana Mariaka z dnia 29 października 2016 r. na decyzję Wydziałowej Komisji Stypendialnej Uniwersytetu AZ z dnia 27 października 2016 r. o odmowie przyznania stypendium socjalnego, sygn. S-2/2016/2017,
2. zmienić ww. decyzję przyznając stypendium socjalne Panu Janowi Mariakowi na okres od października 2016 r. do czerwca 2017 r w kwocie po 450 (słownie: czterysta pięćdziesiąt) złotych miesięcznie.

Uzasadnienie

Pan Jan Maniak, student IV roku prawa, nr albumu 123123, w dniu 7 października 2016 r. złożył wniosek w przedmiocie stypendium socjalnego, załączając również zaświadczenie z urzędu skarbowego za rok 2015 oraz zaświadczenie o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne.

W dniu 27 października 2016 r. Wydziałowa Komisja Stypendialna odmówiła przyznania stud. Janowi Mariakowi stypendium socjalnego z uwagi na brak dokumentów ilustrujących dochody rodziców oraz rodzeństwa. Ww. decyzję stud. Jan Mariak odebrał w dniu 28 października 2016 r.

W dniu 29 października 2016 r. stud. Jan Mariak złożył odwołanie za pośrednictwem Wydziałowej Komisji Stypendialnej, w którym wskazał na następujące zarzuty. Po pierwsze, w przypadku świadczeń w przedmiocie przyznawania pomocy materialnej organ zobligowany jest do stosowania przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, w tym również do wezwania do uzupełnienia braków formalnych, gdy podanie o stypendium takie braki zawiera. Po drugie oświadczył, że we wniosku zaznaczył, że jest samodzielny finansowo z uwagi na fakt, że osiągnął pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej i nie prowadzi gospodarstwa domowego z żadnym z rodziców; postanowienie sądu oraz oświadczenie takie złożył wraz z wnioskiem o stypendium.

Mając na uwadze powyższe, Wydziałowa Komisja Stypendialna zważyła co następuje. Zgodnie z treścią art. 173 ust. 1 pkt 1 student ma prawo do stypendium socjalnego. Świadczenia takie, zgodnie z art. 177 psw oraz § 1 i § 4 ust. 1 Regulaminu przyznawania pomocy materialnej studentom Uniwersytetu AZ przyznaje Wydziałowa Komisja Stypendialna. Świadczenie to przysługuje studentowi, który znalazł się w trudnej sytuacji materialnej, co generuje konieczność wykazania dochodu w rodzinie studenta, który nie jest wyższy niż 900 zł. netto miesięcznie na jedną osobą, zgodnie z Zarządzeniem nr 13 Rektora Uniwersytetu AZ z dnia 20 października 2016 r. w przedmiocie stawek stypendialnych i progu uprawniającego do otrzymywania stypendium socjalnego. Na podstawie art. 179 psw dochód obliczany jest w oparciu o przepisy ustawy o świadczeniach rodzinnych, z uwzględnieniem postanowień art. 179 ust. 4 i 5 ustawy p.s.w. Zaś na podstawie art. 207 psw do świadczeń pomocy materialnej stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

W świetle powyższego odwołanie zasługuje na uwzględnienie bowiem student Jan Mariak zadeklarował we wniosku, że jest samodzielny finansowo, tj. nie prowadzi wspólnego gospodarstwa domowego z żadnym z rodziców, a sam ukończył 26. rok życia.

Wypełnia tym samym jedną z przesłanek samodzielności finansowej, o której mowa w art. 179 ust. 6 pkt 1 psw. Zgodnie z tym przepisem student może ubiegać się o stypendium socjalne bez wykazywania dochodów osiąganych przez osoby, o których mowa w art. 179 ust. 4 pkt 3 psw (rodzice, rodzeństwo studenta, dzieci będące na utrzymaniu rodziców, itd.).

Analizując akta sprawy należało uwzględnić ww. fakt i tym samym na użytek stypendium socjalnego uwzględnić tylko dochód przedstawiony przez studenta. Z akt wynika, że dochód uzyskany w 2015 roku wyniósł 12 841,80 zł; podatek należny to 373,41 zł; składki na ubezpieczenie społeczne wyniosły 1723,37 zł a z dodatkowego zaświadczenia wynika, że odprowadzono z tytułu zatrudnienia składki na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 999,18 zł. Tym samym dochód, pomniejszony o podatek należny, składki na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, wyniósł 9745,84 zł, a tym samym miesięcznie jest to kwota 812,15 zł. Taka kwota nie przekracza progu określonego przez Rektora – 900 zł – co oznacza, że stypendium socjalne studentowi przysługuje i kwalifikuje go do przyznania stypendium w wysokości 450 zł. miesięcznie.

Zważywszy na powyższe orzeczono jak na wstępie.

Pouczenie

Od niniejszej decyzji służy odwołanie do Uczelnianej Komisji Stypendialnej za pośrednictwem Wydziałowej Komisji Stypendialnej w terminie 14 dni od daty doręczenia niniejszej decyzji.

Jan Tygrys

przewodniczący Wydziałowej Komisji Stypendialnej

podpis własnoręczny

Otrzymują:

1. Jan Mariak (strona)
2. a/a

Zapraszamy do udziału w seminarium pt. Aktualne problemy pomocy materialnej dla studentów i doktorantów, które odbędzie się w Warszawie w dniu 7 grudnia 2016 r.

Adresatami seminarium są P.T. Pracownicy szkół wyższych i instytutów naukowych PAN, zajmujący się przyznawaniem pomocy materialnej, o której mowa w art. 173 i art. 199 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz stypendium doktoranckich i tzw. stypendiów projakościowych. Chodzi tu zwłaszcza o kierowników działów spraw studenckich, pełnomocników ds. pomocy materialnej, przewodniczących i członków komisji stypendialnych, a także prawników przygotowujących projekt odpowiedzi na skargę czy skargę kasacyjną.

Program zajęć, przygotowany przez mgra Jacka Pakułę, uwzględnia zagadnienia takie jak: autonomia szkolnictwa wyższego i odpowiednie stosowanie Kodeksu postępowania administracyjnego; wybrane problemy związane z poszczególnymi świadczeniami pomocy materialnej, tryby nadzwyczajne oraz postępowanie sądowo-administracyjne. Podczas seminarium zaprezentowane zostaną ww. kwestie przy uwzględnieniu orzecznictwa sądów administracyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem orzeczeń NSA i wojewódzkich sądów administracyjnych za okres od 1 października 2015 r. do 30 września 2016 r. Formuła zajęć oparta jest na prezentacji wybranych problemów; przewidziano czas na dyskusję i wymianę doświadczeń. Dodatkowe informacje można znaleźć pod [adresem www](#).

Warto przeczytać

Na łamach październikowego numeru czasopisma "[Forum Akademickie](#)" (2016/10) ukazał się m.in. tekst mgra [Jacka Pakuły pt. Rodzina a stypendia](#). Praca ta, dostępna on-line, obejmuje uwagi sformułowane na kanwie art. 179 ust. 4 psw, który definiuje pojęcie rodziny studenta na użytek stypendium socjalnego. Aktualna definicja generuje pewne wątpliwości, co w praktyce nastęrcza trudności, gdy idzie o przyznawanie świadczeń pomocy materialnej. Zapraszamy do lektury!